

1771-skilling med forkerte rosetter

Af Frank Pedersen

I juni måned 2007 fremkom en stor nyhed for alle, der interesserer sig for Christian d. 7. mønter, specielt for de mange, der finder fascination ved den dansk/norske 1 skilling 1771. En særdeles bemærkelsesværdig variant af sidstnævnte mønt kom for dagen, og tilmed næsten samtidig ved to mønter, der erhvervedes af to møntsamlere¹ med få dages mellemrum henholdsvis i Danmark hos en mønthandler² og i Norge via auktionsfirmaet eBay³.

(Fig. 1)

1 skilling 1771 med forkerte rosetter

Mønterne er stempelidentiske, og det særlige ved dem er, at de har ”forkerte” rosetter på bagsiden ved 1-tallet. I stedet for de normale relativt store rosetter er der her små fembladede rosetter, og der er derfor tale om en variant, der absolut fortjener samme bevågenhed som de hidtil kendte stavefejlsvarianter, DANKSE, DNASKE m.fl. Det kan undre, at der skulle forløbe mere end 200 år før en så iøjnefaldende variant kom for dagen.

De nyopdukkede mønter er som nævnt slået med samme stempler, både forside og bagside. De er begge svagt præget på forsiden i et område foroven i kronen og på bagsiden i årstallet, og de er til lige præget en smule ucentrerede, hvorved møntbilledet på både forside og bagside er forskudt mod bunden af blanketten.

¹ Der rettes herved en tak til ejerne af de to mønter for oplysningerne om mønterne.

² Møntens proveniens er ukendt.

³ Sælger af mønten registreret i eBay som: Victoria, BC, Canada

(Fig. 2)
1 skilling 1771, S13A

Bortset fra rosetterne svarer møntbilledet helt og fuldt til varianttype S13A, som prægedes i 1773 i København⁴, og det er således endnu en gang stempelskæreren i København, J.E. Bauert⁵, der må lægge navn til et stempel med finurligheder og et for møntsamlere attraktivt samlerobjekt.

Den nye variant bør have et selvstændigt katalognummer, hvilket passende kan være S24, som er det næste ledige nummer i den nummerering, som oprindeligt påbegyndtes af H.H. Schou⁶. Varianten kan herefter beskrives således:

Varianttype nr.: S24

Møntsted: København

Stempelskærer: J.E. Bauert

Udmøntningsår: 1773

Forside: Som S13A

Bagside: Som S13A, men små fembladede rosetter.

At to hidtil ukendte og efter alt at dømme yderst sjældne mønter fremkommer næsten samtidig giver selvsagt grobund for mistanke om nutidsforfalskninger. Når det alligevel vurderes, at mønterne er ægte, begrundes det med, at det forekommer utænkeligt, at en møntforfalsker ville kopiere stil og indhold fra varianttype 13A, men undlade at kopiere rosetterne og i stedet lave en roset-type, der

⁴ Frank Pedersen, 1 skilling 1771, Norsk Numismatisk Forening 1991, side 30.

⁵ Bauert er også ophavsmand til stavfejlsvarianterne DANKSE, DNASKE m.fl.

⁶ H.H. Schou, Beskrivelse af danske og norske Mønter 1448-1814 og danske Mønter 1815-1923, København 1926.

slet ikke findes på nogen 1771-mønt. Hertil kommer, at mønternes vægt, diameter, tykkelse, stem-
pelstilling, rand, metaludseende og den ucentrerede prægning helt svarer til 13A-mønterne.
Der har indtil nu ikke kunnet konstateres koblinger mellem S24-forsidestemplet og S13A bagside-
stempel.

Fig. 3
2 skilling 1761⁷

Fig. 4
Rosetter S13A og S24

Mønterne er altså ægte, og forklaringen på roset-fejlen synes at ligge lige for. Foruden 1771-skillin-
ger beskæftigede stempelskærer Bauerts sig nemlig i 1773 også med 2 skilling 1761, Hede 36B⁸, og
disse 2-skillinger har netop rosetter i størrelse og udseende som rosetterne på den nye skillingsvari-
ant. Man kan derfor sagtens forestille sig, at Bauert en dag har skullet skære stempler til både 1- og

⁷ Foto, Kurt Guldborg Larsen.

⁸ Der prægedes 2 skilling med årstal 1761 i årene 1761, 1768, 1773 og 1774. "H.S. Knophs Danske Mønthistorie (1777)". Numismatisk Forenings Medlemsblad, Bind XIV, nr. 6, Juni-August 1934, side 90. "H.S. Knophs Danske Mønthistorie (1777)".

2-skillinger, og at han ved en fejltagelse er kommet til at anvende 2-skillings-punselen under sit arbejdet med 1-skillingsstemplet.

Hvor sjælden er den nye variant? Ja, da der sikkert er en del samlere, der hidtil ikke har haft rettet opmærksomheden mod 1771-skillingsvarianter af denne art, er det tænkeligt, at der ligger oversete stykker hist og her, men almindelig er den givetvis ikke. Spændende bliver det at se, om der dukker flere eksemplarer op i årene fremover.

Afterword by 1771skilling.com:

In a 2016 article, Frank Pedersen also documented that the 2 skilling 1761 was minted in 1761 at the Copenhagen Courant Bank, in 1767–1770 and 1772–1774 at the Copenhagen Mint, and in 1774 at the Kongsberg Mint. Throughout these periods, the coins were backdated to 1761, just as we know from the production of the 1771 skilling.

Image of a 2 skilling 1761 from the 2016 article (minted in 1772–1774).